

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

20. søndag i treenighetstiden – 14. oktober 2012

Prekentekest: Mark 10, 2-9

Lesetekst I: 1 Mos 2,18-25

Lesetekst II: Ef 5,31-33

Gode bud for harde hjerter

Til dagen

Vi nærmer oss slutten av treenighetstiden, som er en læretid. Det svarer også godt til Jesu opptreden i prekentekesten for dagen. Jesus underviste – som han pleide. Denne gangen i Judea, på østsiden av Jordan. Kollektbønnen leder oss i retning av oppgjør med alt som hindrer oss i å søke Jesus (og hans læreautoritet), og å leve i troen som er basis for håpet om det evige liv, og gir visshet om de ting vi ikke ser eller rasjonelt kan bevise. Andre tekststrekke har ekteskapet som tema. Det er fariseerne som har introdusert temaet i prekentekesten. Lesetekstene knytter også til skapelsen og til forholdet mellom Kristus og kirken som ekteskapet sammenlignes med.

Til teksten

Den formelle bakgrunn for fariseernes spørsmål var hvor grensen går for den rette tro. Den reelle grunnen var å sette Jesus på prøve. Den faktiske problemstillingen knyttet seg til ekteskap og skilsmisse.

Det var 5 Mos 24,1-4 som regulerte ekteskap og skilsmisse blant jødene på Jesu tid. Der var imidlertid oppstått en liberal retning, som godtok nesten hvilken som helst grunn til skilsmissebrev, og den strenge tolkning som bare godtok utroskap. Den strengere eksegese er bekreftet gjennom Qumran-funnene. Den kristne kirke la seg på den strenge praksis og tolkning.

Selve fokuset i problemstillingene er interessant. Fariseerne spurte: «Hva er lov?» Hvor langt kan vi gå? Hvilke rettigheter har jeg/vi som rett troende? Jesus var opptatt av Guds vilje. Denne forskjell i fokus mellom våre rettigheter på den ene side og Skriftens åpenbaring på den andre side, er i høyeste grad fremdeles aktuell.

Jesus går ikke inn på en tolkning av Mose forskrifter. Han går tilbake til starten og viser til skapelsen. Når Jesus i v 5 sier: «Fordi dere har så harde hjerter, har Moses gitt dere dette budet,» så er dette ikke en konsesjon som sier noe om at dette er rett. Tvert imot fastholder Jesus skaperordningen om en mann og en kvinne som Guds skapervilje. To-kjønns samlivet er en del av Guds skaperordning. Mose forordning er ingen glideflukt bort fra denne

opprinnelige skaperordning, men blir en kontinuerlig bekreftelse på deres harde hjerter og bortvendthet fra Gud og Guds vilje.

Henvisningen i v 7 om å forlate sin far og sin mor, var på den tid et radikalt brudd med tanken om å beskytte sin familieklan, og et uttrykk for den store betydning ekteskapet skulle ha som fellesskapet mellom mann og kvinne. Dette bare forsterkes i utsagnet om at de smelter sammen til en kropp (v 8).

Ekteskapet er ikke bare en praktisk menneskelig oppfinnelse, men en del av Guds skaperordning basert på at Gud skapte mann og kvinne.

Til prekenen

Her er flere temakretser innen rekkevidde i dagens prekentekest. Det første er lov og evangelium. Ikke bare som hermeneutisk prinsipp, men praktisk forstått som en utmynting av Jesu undervisning om ekteskap og skilsmisse. Jesus frir seg fra fariseernes opptatthet av deres lovmessige rettigheter som rett troende, og fokuserer på Guds vilje og åpenbaring. Mange lever sitt kristne liv etter samme prinsipp som om vi hadde fått et kristent «førerkort». Vi er sertifisert til å leve som kristne, og så gjelder det bare å holde seg til reglene eller i det minste allment aksepterte normer. Så er alt greit.

Jesus viser, i vår tekst og flere steder, til åpenbaringen av Guds vilje og kallet til å leve i samsvar med Guds gode vilje og åpenbaring. Da handler det ikke bare om å unngå å gjøre «tabber», men også om det vi er satt til å gjøre som forvaltere og Kristi etterfølgere. Dette er en langt mer krevende målestokk for det kristne livet. Her kommer den kristne frihet inn som en frihet fra loven i den forstand at vi ikke kan bruke loven for å «holde oss på den rette side.» Loven skal drive oss til Kristus både til oppgjør for synd og til etterfølgelse i helliggjørelse.

Ekteskap og skilsmisse

Hva så med ekteskap og skilsmisse? Jesus gir her ingen åpning for retten til å skille seg og gifte seg igjen. Ekteskapet er som institusjon en grunnleggende skaperordning som er gitt og innstiftet av Gud og ment å være et livslangt fellesskap. Dette reflekteres også i vår kirkes troskapsløfte «inntil døden skiller dere». I fortsettelsen av teksten fastholder Jesus alvoret i å skille seg og gifte seg igjen som ekteskapsbrudd. Og likevel er det store poenget at en legalistisk praksis som holder det havarerte ekteskapet sammen på grunn av loven, gagnar ikke den rette tro. Like lite kan en frihet som uten syndsbekjennelse tillater skilsmisse, om det så er på nærmere angitte vilkår, gi bibelsk veiledning som gagnar den rette tro.

Eduard Schweitzer peker i sin Markus-kommentar på at skilsmisse i et havarert ekteskap, *kan være* uttrykk for anger over at en ikke har maktet å leve i samsvar med Guds vilje for ekteskapet. Det *kan være* en del av en syndsbekjennelse. En slik situasjon *kan også være* en mulighet til å bli satt fri til å kjenne og ta imot Guds nåde – og dermed eie den rette tro - på ny.

Prekentekest har ikke med v 10-12 som omfatter skilsmisse og gjengifte spesifikt. Det kan derfor være greit at gjengifteproblematikken kan utstå til vi får en tekst som går rett inn i disse siste spørsmål.

Gunnar Torset

Pensjonert prest, med tjenestetid for Den norske kirke, Sjømannskirken, fengselsprest og Kirkens Nødhjelp. Tillitsverv og engasjement for Normisjon og Stefanusstiftelsen foruten Israelmisjonen.

torset@c2i.net